

Nr 458

Av herr Bengtson, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om
anslag till Upplysningsverksamhet rörande mellanfolk-
ligt samarbete och utrikespolitiska frågor, m. m.

(Lika lydande med motion nr 548 i Andra kammaren)

I en situation av allt större internationellt beroende med vidgade svenska åtaganden och insatser i internationella sammanhang är det av den största betydelse att informationen om exempelvis utrikespolitiska frågor, mellanfolkligt samarbete och utvecklingsländernas situation internt och i världsbilden kan utökas dels för att tillfredsställa det allt större intresset för dessa frågor och dels därför att ökade internationella engagemang från svensk sida bör vara underbyggda av en upplyst och initierad allmän opinion. Speciellt viktig ter sig informationen om FN, dess system av fackorgan och det arbete dessa utför.

Den svenska allmänhetens intresse för internationella samarbetsfrågor har enligt Svenska FN-förbundet under en längre tid ständigt stigit. Det finns inga tecken på avmattning hos detta intresse. Snarare synes det öka ytterligare, särskilt hos den unga generationen. Till detta kommer att skolan enligt de nya läroplanerna skall ägna ökad uppmärksamhet åt mellanfolkligt samförstånd och samarbete. En följd av detta är att efterfrågan på FN-information ökar.

Den statliga och statsunderstödda upplysningen i Sverige om FN och dess fackorganisationer bedrivs av följande myndigheter, institutioner och organisationer.

1. Utrikesdepartementets Pressbyrå

sprider upplysning via press och övriga massmedia om framför allt de svenska insatserna i FN. I mindre utsträckning ges bakgrundsinformation om FN:s verksamhet i allmänhet.

2. De statliga kontaktorganen med vissa FN-organ

a. Svenska Unescorådet bedriver en ganska omfattande upplysning om Unesco.

b. Svenska Unicef-kommittén har egna medel för upplysning om Unicef.

c. Övriga kontaktorgan har inga medel för regelbunden upplysningsverksamhet och inte heller personal för detta. (Svenska FAO-kommittén, Svenska ILO-kommittén, Nämnden för internationella hälsovårdsärenden, riksbanken etc.).

3. Nämnden för internationellt bistånd (NIB)

har egen informationsbyrå som enligt instruktionen skall upplysa även om det multilaterala utvecklingsbiståndet. Detta har ännu inte skett i nämnvärd utsträckning annat än i samarbete med Svenska FN-förbundet.

4. Utrikespolitiska institutet (UI)

har 130 000 kronor i statsanslag för »upplysning rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor» under utrikesdepartementets huvudtitel. UI bedriver ingen särskild FN-information. Endast i den mån FN aktualiseras i det utrikespolitiska skeendet figurerar världsorganisationen i UI:s fortlöpande upplysningsverksamhet.

5. Svenska FN-förbundet

är den enda svenska institution som har till huvuduppgift att sprida kännedom i så vida kretsar som möjligt om hela FN-systemets syfte, organisation och verksamhet. FN-förbundet åtnjuter statsbidrag från samma anslag som UI. Innevarande år är bidraget till FN-förbundet 19 800 kronor, vilket täcker ungefär en åttondel av förbundets utgifter.

6. Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, Svenska freds- och skiljedomsföreningen och Sveriges studenters FN-förbund

bedriver FN-upplysning främst bland egna medlemmar och åtnjuter statsbidrag under samma rubrik som UI och FN-förbundet. De tre och FN-förbundet inlämnar enligt UD:s önskemål gemensamt äskande. De fördelar sedan sinsemellan de beviljade medlen. Av årets anslag om 35 000 kronor föreslås FN-förbundet som nämnts erhålla 19 800, Fred och frihet 6 000 kronor, Svenska freds- och skiljedomsföreningen 6 000 kronor och studenternas FN-förbund 3 200 kronor. I årets statsverksproposition föreslås dessa organisationer tillsammans med Svenska FN-förbundet få ett statsbidrag av 50 000 kronor — en ökning med 15 000 kronor för budgetåret 1964/65.

Ovan nämnda myndigheter, institutioner och organisationer utför var och en på sitt sätt en värdefull upplysningsverksamhet om FN och dess fackorgan och bör erhålla stöd till denna verksamhet. I en situation där behov av och önskemål om en utvidgad FN-information blir allt starkare bör det dock övervägas huruvida ytterligare insatser från statens sida i främsta hand borde sättas in på ett organ. Därmed skulle samordningsfrågorna underlättas och situationen förbättras för den som vill ha upplysningar.

Det organ som då skulle kunna komma i fråga är, enligt min mening, Svenska FN-förbundet, som dels har som sin huvuduppgift att sprida kännedom om hela FN-systemets syfte, organisation och verksamhet och dels har en mycket starkt organisationsanknytning. Som exempel kan nämnas

att NIB enligt instruktionerna för informationsbyrån även skall ge information om multilateralt utvecklingsbistånd. Detta borde enligt min mening kunna ske genom eller i samarbete med Svenska FN-förbundet, som har dylik informationsverksamhet som en av sina huvuduppgifter. Svenska FN-förbundet består av 125 riksorganisationer, 52 lokala avdelningar eller kommittéer och ca 3 000 enskilda medlemmar. Totalt representerar förbundet genom sina medlemsorganisationer en stor del av svenska folket. Förbundet är dels ett samarbetsorgan för organisationer och enskilda medlemmar som vill främja FN:s idéer, dels en informationscentral för mellanfolkligt samarbete i vidaste bemärkelse. En omfattande service lämnas föreningar och skolor i fråga om skrifter, filmer, föredragshållare m. m. Talrika förfrågningar från allmänheten om arbetet inom FN besvaras, dokument ställes till förfogande åt journalister, studerande och andra, man förser tidningar, tidskrifter och bokförlag med fotografier från eget arkiv, bedriver kursverksamhet och söker stimulera massmedia att belysa FN:s insatser på skilda områden samt utger en månadsskrift kallad Världshorisont. Nuvarande ekonomiska läge gör det dock svårt för FN-förbundet att tillfredsställande klara sina uppgifter. Särskilt kännbart har detta varit när det gällt att tillmötesgå det alltmer ökade behovet av service till skolorna, utan ökade inkomster kan inte detta behov tillfredsställas. I avvaktan på utredningsförslag föreslår jag en höjning av statsbidraget till Svenska FN-förbundet. Jämfört med t. ex. förhållandet i Norge är anslagen till Svenska FN-förbundet mycket blygsamt. Norska FN-sambandet, som är FN-förbundets motsvarighet i Norge, erhöll under 1963 ett statsbidrag av sammanlagt 175 000 norska kronor (mer än hälften av förbundets inkomster), och norska UD har för 1964 föreslagit ett statsbidrag av 275 000 norska kronor.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte

1) till *Upplysningsverksamhet rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* under tredje huvudtiteln för budgetåret 1964/65 anvisa ett anslag av 250 000 kronor, samt

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla

a) att 100 000 kronor av ovan nämnda anslag må utgå som bidrag till Svenska FN-förbundet, samt

b) att frågan om samordning av informationsverksamhet rörande FN:s syfte, organisation och verksamhet måtte utredas i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 26 januari 1964

Torsten Bengtson